

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
terviktekst
17.08.2021
Hetkel kehtiv
RT I, 14.08.2021, 10

Biooloogilistest ohuteguritest mõjutatud töökeskkonna tervishoiu ja tööohutuse nõuded¹

Vastu võetud 05.05.2000 nr 144
[RT I 2000, 38, 234](#)
jõustumine 01.07.2000

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
28.04.2006	RT I 2006, 19, 155	01.07.2006
02.05.2013	RT I, 07.05.2013, 11	11.05.2013
29.11.2018	RT I, 05.12.2018, 1	01.01.2019
06.11.2020	RT I, 12.11.2020, 1	24.11.2020
10.12.2020	RT I, 16.12.2020, 1	01.01.2021
13.08.2021	RT I, 14.08.2021, 9	17.08.2021

Määrus kehtestatakse [töetervishoiu ja tööohutuse seaduse](#) § 8 lõike 3 ja § 13¹ lõike 9 alusel.
[[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019](#)]

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesolev määrus kehtestab tervishoiu ja tööohutuse nõuded töötaja kaitseks töökeskkonda mõjutavate bioloogiliste ohutegurite eest.

(2) Määrust kohaldatakse kõigile töödele, mida tehes töötajad on või võivad olla ohustatud bioloogilistest ohuteguritest.

§ 2. Bioloogiliste ohutegurite jagamine ohurühmadesse

Bioloogilised ohutegurid jagatakse nelja ohurühma vastavalt nende nakatamisvõimele:

- 1) *1. ohurühma* ohutegurid teadaolevalt ei põhjusta inimese haigestumist;
- 2) *2. ohurühma* ohutegurid võivad põhjustada inimese haigestumist ning seetõttu ohustavad töötaja tervist, kuid ei põhjusta nakkusohtu elanikkonnale; nende vastu on olemas tõhusad ennetus- ja ravivahendid;
- 3) *3. ohurühma* ohutegurid võivad põhjustada inimese rasket haigestumist, seetõttu ohustavad tõsiselt töötaja tervist; võivad põhjustada nakkusohtu elanikkonnale, kuid nende vastu on olemas tõhusad ennetus- ja ravivahendid;
- 4) *4. ohurühma* ohutegurid põhjustavad inimese rasket haigestumist, seetõttu ohustavad tõsiselt töötaja tervist ning võivad põhjustada nakkusohtu elanikkonnale; nende vastu tõhusad ennetus- ja ravivahendid tavaliselt puuduvad.

§ 3. Töötaja terviseriski hindamine

(1) Kõikide tööde korral, kus esineb bioloogiliste ohuteguritega kokkupuute oht, peab tööandja töökeskkonna riskianalüüsi käigus kindlaks määrama töötaja nakatumisohu laadi, suuruse ja kestuse ning sellest tulenevalt hindama riski töötaja tervisele ja võtma tarvitusele vajalikud ennetusabinõud.

(2) Kui töökeskkonnas esineb samaaegselt mitmesse ohurühma kuuluvaid bioloogilisi ohutegureid, tuleb terviseriski hindamisel võtta arvesse nende koosmõju.

(3) Töötaja terviseriski tuleb hinnata regulaarselt. Täiendav hindamine tehakse siis, kui töökeskkonnas leiavad aset töötaja tervist mõjutada võivad muutused.

(4) Töötaja terviseriski hindamisel tuleb arvestada:

- 1) töökeskkonnas esinevate bioloogiliste ohutegurite võimalikku mõju vastavalt nende ohurühmale;
- 2) tööinspektori või töötervishoiuarsti soovitus rakendada ennetusabinõusid bioloogilise ohuteguri suhtes, kui ta leiab, et töötaja tervis on töö laadist tulenevalt sellest tegurist ohustatud;
- 3) teavet haiguste, võimalike allergia- või mürgistusnähtude kohta, mis võivad töötajal konkreetse töö puhul ilmned;
- 4) teavet tervisekontrolli ajal ilmnenu tööga seotud haiguse kohta.

§ 4. Ennetusabinõude rakendamine

(1) Kui töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest selgub, et töökeskkonda mõjutavad või võivad mõjutada ainult 1. ohurühma tegurid ning arvestatavat ohtu töötajate tervisele ei ole, ei pea tööandja rakendama §-des 5–16 nimetatud ennetusabinõusid, kuid peab järgima üldisi töötervishoiu, tööohutuse ja hügieeni nõudeid. [RT I, 12.11.2020, 1- jõust. 24.11.2020]

(2) Kui töötaja ei ole oma tööülesannete täitmisel bioloogiliste ohuteguritega otseses kokkupuutes, kuid võib riskianalüüsi tulemusel olla töötingimuste või töö laadi tõttu neist ohustatud, peab tööandja rakendama §-des 5 ja 7–13 nimetatud abinõusid. Selliste tööde hulka kuuluvad muu hulgas:

[RT I, 12.11.2020, 1- jõust. 24.11.2020]

- 1) töö toidutoorme ja toidu käitlemise ettevõttes;
- 2) töö põllumajandustooteid tootvas ettevõttes ja metsatöö;
- 3) töö, mille ajal puututakse kokku loomadega, loomsete saaduste ja nendest valmistatud toodetega;
- 4) töö tervishoiuasutuses, sealhulgas isolatsiooniruumides ja surnukuuris; hooldekodus;
- 5) töö kliinilises, veterinaar- ja diagnostikalaboris, välja arvatud diagnostilises mikrobioloogialaboris;
- 6) töö jäätmekäitluskohas;
- 7) töö reoveepuhastis.

2. peatükk TÖÖANDJA KOHUSTUSED

§ 5. Tööandja esmane kohustus

Tööandja peab vältima tervisele ohtliku bioloogilise ohuteguri kasutamist, kui see on võimalik asendada nüüdisaegsete teadmiste kohaselt tervisele ohutu või ohutuma bioloogilise teguriga.

§ 6. Terviseriski vähendamine

(1) Kui riskianalüüsi tulemused näitavad, et töökeskkond on bioloogilistest ohuteguritest mõjutatud, peab tööandja vältima töötaja tervise ohustamist bioloogiliste ohutegurite poolt.

(2) Kui ohtu pole võimalik §-s 5 nimetatud abinõudega kõrvaldada, peab töötajate terviseriski vähendama võimalikult madala tasemeni, rakendades järgmisi abinõusid:

- 1) märgistada bioloogilistest ohuteguritest mõjutatud piirkonnad töökeskkonnas ning paigaldada vajalikesse kohtadesse hoiatusmärki «Bioloogiline oht»;
- 2) viia töötajate arv ohutegurite mõjupiirkonnas võimalikult väikeseks;
- 3) korraldada tööprotsess ja nakkusohtrike materjalide käitlemine ja transport ettevõttes nii, et vältida bioloogiliste ohutegurite pääsu töökeskkonda või hoida nende esinemine töökeskkonnas võimalikult madalal tasemel;

[RT I 2006, 19, 155- jõust. 01.07.2006]

4) koguda kokku nakkusohtrikud jäätmed ja hoida neid spetsiaalsetes märgistatud konteinerites töökeskkonnast kõrvaldamiseni;

5) muuta nakkusohtrikud jäätmed tervisele ja keskkonnale ohutuks autoklaavimise, desinfitseerimise või muu meetodi abil;

6) järgida tööhügieeni nõudeid;

7) tagada vaktsineerimise võimalus töötajatele, kes puutuvad kokku bioloogiliste ohuteguritega, mille vastu on olemas tõhus vaktsiin;

[RT I 2006, 19, 155- jõust. 01.07.2006]

8) määrata kindlaks tegevuskava bioloogilistest ohuteguritest tuleneva õnnetusohu puhuks;

9) mõõta bioloogiliste ohutegurite sisaldust töökeskkonna õhus, kui see on vajalik ja tehniliselt võimalik;

10) võtta kasutusele ühiskaitsemeetmed või isikukaitsevahendid, kui kokkupuudet bioloogilise ohuteguriga ei ole muul viisil võimalik vältida;

[RT I 2006, 19, 155- jõust. 01.07.2006]

11) SARS-CoV-2 viiruse leviku korral tagada töökeskkonnas teiste inimestega kokku puutuvate töötajate nakkusohutus eelkõige läbi töötajate COVID-19 haiguse vastase vaksineerimise tagamise, SARS-CoV-2 nakkusohutust kinnitava tõendi kontrollimise või töötajate testimise SARS-CoV-2 testiga.
[RT I, 14.08.2021, 9- jõust. 17.08.2021]

(2¹) Tööandja on kohustatud tagama ennetava ravi võimaluse töötajale, kellel toimus nahka läbistav kokkupuude nakkuskahtlase või nakkustekitajat kandva isiku, looma või esemega ja kes on tööandjat oma kokkupuutest viivitamata teavitanud. Ennetava ravi all mõeldakse pärast nimetatud kokkupuudet töötajale profülaktilise ravimi või antiraabilise vaktsiini ja antiraabilise immunoglobuliini viivitamatut manustamist. Nimetatud nahka läbistavat kokkupuudet, millele järgneb ennetav ravi, loetakse tööõnnetuseks.
[RT I 2006, 19, 155- jõust. 01.07.2006]

(2²) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 11 nimetatud nakkusohutuse tagamise tõendamiseks võib tööandja lugeda sobivaks näiteks:

- 1) tõendi, et töötaja on läbi põdenud COVID-19 haiguse ning diagnoosi kinnitava SARS-CoV-2 testi tegemisest või diagnoosi kinnitamise kuupäevast ei ole möödunud rohkem kui 180 päeva;
- 2) tõendi, et töötaja on läbinud COVID-19 haiguse vastase vaksineerimise kuuri, saavutanud viimase vaktsiinidoosi järel maksimaalse kaitse ning sellest ei ole möödunud rohkem kui üks aasta;
- 3) tõendi, et töötaja on COVID-19 haiguse läbipõdemise järel saanud ühe doosi vaktsiini, saavutanud vaktsiinidoosi järel maksimaalse kaitse ning sellest ei ole möödunud rohkem kui üks aasta või ta on pärast esimese vaktsiinidoosi saamist haigestunud COVID-19 haigusesse, on COVID-19 haiguse läbi põdenud ning diagnoosi kinnitava SARS-CoV-2 testi tegemisest või diagnoosi kinnitamise kuupäevast ei ole möödunud rohkem kui üks aasta. Juhul, kui isik haigestub COVID-19 haigusesse kahe nädala jooksul pärast esimese vaktsiinidoosi saamist, kohaldatakse tema suhtes läbipõdenute kohta käesoleva lõike punktis 1 sätestatut;
- 4) tervishoiuteenuse osutaja poolt tehtud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 RT-PCR testi, mis on tehtud kuni 72 tundi enne töötaja algust;
- 5) COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi, mis on tehtud kuni 48 tundi enne töötaja algust.

[RT I, 14.08.2021, 9- jõust. 17.08.2021]

(2³) Käesolevas määruses nimetatud COVID-19 vastase vaksineerimise kuuri läbimise järel loetakse maksimaalse kaitse saabumise ajaks tootja juhistes märgitud aeg.

[RT I, 14.08.2021, 9- jõust. 17.08.2021]

(3) Tööandja peab konsulteerima töötervishoiuarstiga töötajate vaksineerimise vajalikkuse ja sobivuse üle. Töötajate vaksineerimine toimub tööandja kulul. Vaksineerimistõend peab olema kättesaadav töötajale ja tööinspektorile.

(4) Kui töökeskkonda ei ole võimalik muuta ohutuks loetletud abinõusid rakendades, tuleb töötajatele välja jagada isikukaitsevahendid ning määrata nende kasutamise kord.

§ 7. Tööhügieen

(1) Tööandja peab töötajate võimaliku nakatumise vältimiseks võtma tarvitusele järgmised tööhügieeni abinõud:

- 1) keelama söömise ja joomise bioloogilistest ohuteguritest mõjutatud töökeskkonnas;
- 2) andma töötajatele asjakohase tööriietuse, 3. ja 4. ohurühma kuuluvate bioloogiliste ohutegurite mõjupiirkonnas töötavatele töötajatele ka kaitseriietuse;
- 3) andma töötajate kasutusse duššidega varustatud pesemisruumid, antiseptilised nahapuhastusvahendid ning vajadusel paigaldama silmadušid;
- 4) tagama, et kõiki kasutatud isikukaitsevahendeid pärast tööpäeva lõppu puhastatakse ja kontrollitakse ning et need pannakse hoiale kindlaksmääratud kohta ning defektsed vahendid parandatakse või asendatakse enne järgmist kasutamist;

[RT I 2006, 19, 155- jõust. 01.07.2006]

- 5) määrama inim- või loomse päritoluga materjalide või preparaatide käitlemise korra.

(2) Kui tööprotsessi käigus on võimalik töö- või kaitseriietuse saastumine bioloogiliste ohuteguritega, tuleb need enne tööruumist väljumist seljast võtta ja hoida kuni saastest puhastamiseni ja pesemiseni spetsiaalses märgistatud konteineris, eraldi muust riietusest.

(3) Tööandja tagab töö- ja kaitseriietuse regulaarse puhastamise ja pesemise ning kõlbmatuks muutumise korral nende käitlemise «Jäätmeseaduse» (RT I 1998, 57, 861; 1999, 23, 353) kohaselt.

§ 8. Töötajate väljaõpe

(1) Tööandja tagab, et töötajad saavad piisava asjakohase väljaõppe. Töötajat ja töökeskkonnavolinikku peab teavitama ja juhendama kõigest sellest, mis puudutab töökeskkonna terviseriske, ettevaatusabinõusid

bioloogiliste ohutegurite mõjust hoidumiseks, hügieeninõudeid, isikukaitsevahendite kasutamist, ohuolukorra vältimist ja tegutsemist õnnetusohu korral.
[RT I 2006, 19, 155- jõust. 01.07.2006]

(2) Töötajate väljaõpe viiakse läbi enne töö alustamist bioloogiliste ohuteguritega ja vajadusel perioodiliselt.

(3) Töötajaid tuleb täiendavalt teavitada, kui tekivad uued terviseriskid.

§ 9. Töötajate teavitamise erijuhud

(1) Tööandja peab koostama bioloogiliste ohutegurite käitlemise kirjalikud juhised ning tagama, et need oleksid töötajatele kättesaadavad ja vajaduse korral pandud nähtavale kohale.
[RT I, 12.11.2020, 1- jõust. 24.11.2020]

(2) Lõikes 1 nimetatud kirjalikud juhised peavad sisaldama vähemalt järgmist:

1) kuidas toimida tõsise õnnetusjuhtumiohu korral ning mida võtta ette õnnetuse tagajärgede vältimiseks ja likvideerimiseks, kui ohu on põhjustanud bioloogilised ohutegurid;

2) kuidas käidelda 4. ohurühma bioloogilisi ohutegureid, kui töökeskkonnas esineb või võib esineda nendega kokkupuute oht.

[RT I, 12.11.2020, 1- jõust. 24.11.2020]

(3) Tööandja peab viivitamatult informeerima töötajaid ja töökeskkonnavolinikku toimunud õnnetusest ja igast ohuolukorrast ettevõttes, millega võib kaasneda bioloogilise ohuteguri levimine töökeskkonda ja töötajate nakatumine.

(4) Toimunud õnnetusest, selle põhjustest, võimalikest tagajärgedest ning rakendatavatest kaitseabinõudest peab tööandja teatama töötajatele ja töökeskkonnavolinikule nii kiiresti kui võimalik.

§ 10. Bioloogilistest ohuteguritest mõjutatud töökeskkonnas töötavate inimeste loetelu

(1) Tööandja peab pidama töötajate arvestust, kes on oma töö tõttu olnud või on potentsiaalselt ohustatud 3. ja 4. ohurühma bioloogilistest ohuteguritest.

(2) Loetelus tuleb töötaja kohta esitada järgmised andmed:

1) tööülesande kirjeldus;

2) millise bioloogilise ohuteguriga on kokku puutunud ja selle kokkupuute kestus;

3) andmed asetleidnud ohuolukordade ja õnnetusjuhtumite kohta.

(3) Andmeid loetellu kantud töötaja kohta on tööandja kohustatud hoidma vähemalt 10 aastat pärast töötaja viimast kokkupuudet nimetatud ohuteguriga.

(4) Tööandja tagab, et bioloogiliste ohuteguritega kokkupuute korral, mis võivad põhjustada:

1) püsiva või latentse nakkuse;

2) haigestumise, mis on diagnoositav alles aastate möödudes;

3) haigestumise, millel on väga pikk inkubatsiooniaeg;

4) haigestumise, mille haigusnähud jäävad korduma hoolimata saadud ravist;

5) haigestumise, millel on kauakestvad rasked tagajärjed, säilitatakse töötajate andmeid 40 aastat pärast viimast kokkupuudet nimetatud ohuteguriga.

(5) Töötajal on õigus saada teada tema kohta käivaid andmeid, mis on kantud nimetatud loetelusse.

(6) Tööandja peab andma töötajatele ja töökeskkonnavolinikule võimaluse tutvuda loetelu puudutava anonüümse statistilise infoga.

(7) Töötajate loeteluga on õigus tutvuda ettevõtte töötervishoiuarstil, töökeskkonnaspetsialistil ja järelevalvet teostaval tööinspektoril.

§ 11. Töötajate tervisekontroll

(1) Tööandja tagab, tuginedes töökeskkonna riskide hindamise tulemusele, et töötajad, kelle tervist võib mõjutada 2.–4. ohurühma bioloogiline ohutegur, läbivad tervisekontrolli töötervishoiu ja tööohutuse seaduses sätestatud korras.

[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(2) Kui tervisekontrolli käigus avastatakse ühel töötajal nakatumine bioloogilise ohuteguriga või haigus, peavad tervisekontrolli läbima ka teised töötajad, kes töötavad samalaadsetes tingimustes. Sellisel juhul tuleb teostada ka täiendav töökeskkonna riskianalüüs. Vajadusel tuleb töötajatele tagada vaksineerimise võimalus, selgitades neile vaksineerimise vajalikkust.

[RT I 2006, 19, 155- jõust. 01.07.2006]

(3) Töötajatel on õigus teada saada oma tervisekontrolli tulemused.

(4) Tööandjal on õigus saada ülevaade oma töötajate tervisekontrolli tulemustest.

(5) Andmeid töötaja tervisekontrolli tulemuste kohta peab tööandja säilitama vähemalt 10 aastat pärast töötaja viimast kokkupuudet bioloogiliste ohuteguritega.

(6) Nende töötajate tervisekontrolli tulemusi, kes on puutunud kokku selliste bioloogiliste ohuteguritega, mis võivad põhjustada § 10 lõikes 4 nimetatud haigestumise, tuleb säilitada 40 aastat pärast viimast kokkupuudet nimetatud ohuteguriga.

(7) Töötajaid tuleb tervisekontrolli käigus juhendada, kuidas oma tervist jälgida ja kontrollida ka pärast bioloogilise ohuteguriga kokkupuute lõppu.

[RT I 2006, 19, 155- jõust. 01.07.2006]

§ 12. Tööinspektorile esitatav teave

(1) Tööandja on kohustatud esitama tööinspektori nõudmisel järgmised andmed:

- 1) töökeskkonna riskianalüüsi tulemused ja selle läbiviimisel kasutatud lähteandmed;
- 2) tööde loetelu, millega kaasneb bioloogiliste ohuteguritega nakatumise oht;
- 3) bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutuvate töötajate arv;
- 4) töökeskkonnaspetsialisti nimi;
- 5) töökohas rakendatavad töötervishoiu ja tööohutuse abinõud;
- 6) abinõude loetelu, mida rakendatakse töötajate kaitseks 3. ja 4. ohurühma tegurite mõju eest;
- 7) paragrahvi 6 lõike 2 punktis 8 nimetatud tegevuskava.

[RT I 2006, 19, 155- jõust. 01.07.2006]

(2) Tööandja peab teatama Tööinspeksioonile igast juhtunud õnnetusest ja ohuolukorrast, millega kaasnes või oleks võinud kaasneda bioloogiliste ohutegurite leke keskkonda ning inimeste nakatumine või haigestumine.

[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(2¹) Tööinspeksiooni saadetas teatise märgitakse tööandja nimi ja kontaktandmed, õnnetusjuhtumi toimumise või ohuolukorra ilmumise aeg, koht ja asjaolud, õnnetusjuhtumi või ohuolukorraga seotud bioloogilise ohuteguri nimetus, rakendatud ja rakendatavad abinõud, kannatada saanud isikute arv ja märged, kui Keskkonnaametit on juhtunust teavitatud, ning muu teave, mis aitab selgitada õnnetuse või ohuolukorra võimalikku mõju töötajatele või keskkonnale.

[RT I, 16.12.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Määruse §-s 10 nimetatud ohustatud töötajate loetelu ja §-s 11 nimetatud töötajate tervisekontrolli tulemused antakse üle Tööinspeksioonile, kui ettevõtte lõpetab oma tegevuse.

[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

§ 13. Bioloogiliste ohutegurite käitlemisest etteteatamine

(1) Tööandja on kohustatud teatama Tööinspeksioonile kirjalikult vähemalt 30 päeva enne esmakordset töö alustamist 2., 3. või 4. ohurühma bioloogiliste ohuteguritega.

[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(2) Teadet korratakse alati, kui töös hakatakse kasutama uut 3. või 4. ohurühma kuuluvat tegurit ning kui töökeskkonnas tehakse olulisi muudatusi, mille tõttu eelmise teate sisu vananeb.

(3) Laboritelt, mis osutavad 4. ohurühma tegurite diagnoosimise teenuseid, nõutakse ainult ühekordset teadet enne oma tegutsemise alustamist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud teade peab sisaldama:

- 1) ettevõtte nime ja aadressi;
- 2) töökeskkonnaspetsialisti nime;
- 3) töökeskkonna riskianalüüsi tulemusi;
- 4) töökeskkonda mõjutavate bioloogiliste ohutegurite liiginimetust ja ohurühma;
- 5) rakendatavaid kaitse- ja ennetusabinõusid.

3. peatükk ERIABINÕUDE RAKENDAMINE

§ 14. Tervishoiuteenuse osutamisega ja veterinaarpraksisega tegelevad ettevõtted

(1) Tervishoiuteenuse osutamisega ja veterinaarpraksisega tegelevas ettevõttes tuleb arvestada ohuga, et inimene või loom võib olla nakatunud ning neilt võetud proovid võivad sisaldada bioloogilisi ohutegureid

või kasutatavad teravad töövahendid võivad olla bioloogilise ohuteguriga saastunud. Teravad töövahendid on esemed ja instrumendid, mis on vajalikud konkreetsete tervishoiutoimingute sooritamiseks ning mis võivad lõigata või torgata, põhjustades vigastust ja nakatumist.

(2) Töötajate nakatumise vältimiseks peab tööandja kasutusele võtma vajalikud puhastus- ja desinfitseerimisprotseduurid, nägema ette saastunud materjalide ohutu käitlemise kuni nende hävitamiseni ning määrama korra, kuidas ohutult uurida ja käidelda inimestelt ja loomadelt võetud proove.

(3) Isolatsiooniruumides, kus viibivad 3. või 4. ohurühma bioloogiliste ohuteguritega nakatunud või nakkuskahtlusega patsiendid või loomad, tuleb rakendada lisa 1 veerus A nimetatud eriaabinõusid.
[RT I, 07.05.2013, 11- jõust. 11.05.2013]

§ 14¹. Teravate töövahendite kasutamine

(1) Tervishoiuteenuse osutaja või veterinaarpraksisega tegelev isik peab §-s 3 nimetatud riskianalüüsi käigus hindama kõiki olukordi, kus töötajad võivad end vigastada saastunud terava töövahendiga, kokku puutuda vere või muu potentsiaalselt nakkusohtliku materjaliga.

(2) Riskianalüüsi tulemusi arvestades peab tööandja võtma tarvitusele ennetusabinõud, et hoida ära töötajate vigastusi ja seeläbi võimalikku nakatumist, mida võivad põhjustada saastunud teravad töövahendid.

(3) Lõikes 2 nimetatud ennetusabinõudeks on eelkõige:

- 1) kasutatud süstlanõeltele, veenikanüülidele ja muudele teravatele töövahenditele kaitseotsikute tagasipaneku keelustamine ja teravate töövahendite mittevajaliku kasutamise kõrvaldamine;
- 2) kaitsemehhanismiga teravate töövahendite kasutusele võtmine, kui see on võimalik ja asjakohane;
- 3) kirjalike juhiste koostamine ja rangete protseduurireeglite kehtestamine teravate töövahendite, sealhulgas kaitsemehhanismiga teravate töövahendite õigeks kasutamiseks, ning nende juhiste ja reeglite ajakohastamine;
- 4) töötajate teadlikkuse tõstmine teravate töövahenditega tekitatud vigastuste ennetamise vajalikkusest ja töötajate teavitamine terviseriskidest, mis võivad tekkida kokkupuutel vere või muu potentsiaalselt nakkusohtliku materjaliga;
- 5) selliste kirjalike juhiste koostamine, mida töötaja peab järgima terava töövahendiga tekitatud vigastuste korral;
- 6) punktides 3–5 nimetatud teemadel töötajate juhendamise ja väljaõppe tagamine;
- 7) terava töövahendi tekitatud vigastusega töötaja suunamine tervisekontrolli;
- 8) ohtlike ainetega saastunud või nakkusohtlike teravate töövahendite kõrvaldamise erinõuete kehtestamine ning äravisatavate teravate töövahendite jaoks märgistatud ja torkekindlast materjalist konteinerite paigaldamine võimalikult lähedale nende aladele, kus neid töövahendeid kasutatakse;
- 9) teravate töövahendite jäätmete sortimise ja käitlemise eest vastutavatele töötajatele vajaliku juhendamise ja väljaõppe tagamine, et tagada nende protseduuride ohutus.

(4) Töötaja peab teatama tööandjale viivitamata terava töövahendiga tekitatud vigastusest ja töövahendi kasutamiseiga seotud olukorrast, mis oleks võinud põhjustada vigastuse.

(5) Tööandja registreerib kõik lõikes 4 nimetatud juhtumid, millest töötajad on teatanud.
[RT I, 07.05.2013, 11- jõust. 11.05.2013]

§ 15. Diagnostika- ja katselaborid

(1) Diagnostika- ja muudes laborites, kus diagnoosimise, uurimise või õppetöö eesmärgil puututakse kokku 2., 3. või 4. ohurühma bioloogiliste ohuteguritega, ning ruumides, kus peetakse nakatunud või haigustekitajaid kandvaid loomi, tuleb töötajate nakkusohu vähendamiseks rakendada lisa 1 veerus A loetletud eriaabinõusid vastavalt vajalikule ohutustasemele järgmisel põhimõttel:

- 1) kui töötatakse 2. ohurühma bioloogiliste ohuteguritega, peab labor vastama 2. ohutustaseme nõuetele;
- 2) kui töötatakse 3. ohurühma teguritega, peab labor vastama 3. ohutustaseme nõuetele;
- 3) kui töötatakse 4. ohurühma teguritega, peab labor vastama 4. ohutustaseme nõuetele.

(2) Kui labor kasutab oma töös materjali, mis võib sisaldada haigustekitajaid, kuid seda materjali ei kultiveerita ega kontsentreerita, peab labor vastama vähemalt 2. ohutustaseme nõuetele.

(3) Kui kasutatava bioloogilise ohuteguri toime ei ole täpselt teada, kuid eeldatavalt ohustab selle kasutamine tõsiselt töötaja tervist, peab töökoht vastama vähemalt 3. ohutustaseme nõuetele.
[RT I 2006, 19, 155- jõust. 01.07.2006]

§ 16. Tööstuslikud protsessid

(1) Ettevõttes, mille tööstuslikes protsessides kasutatakse 2., 3. või 4. ohurühma kuuluvaid bioloogilisi ohutegureid või kus kaasneb nendega kokkupuute oht, tuleb rakendada lisa 2 loetletud eriaabinõusid § 15 lõikes 1 esitatud põhimõtte kohaselt.

(2) Kui kasutatava bioloogilise ohuteguri toime ei ole täpselt teada, kuid selle kasutamine võib töötaja tervist tõsiselt ohustada, peab töökoht vastama vähemalt 3. ohutustaseme nõuetele.

4. peatükk

BIOLOOGILISTE OHUTEGURITE LOETELU

§ 17. Loetelu kasutamise põhimõtted

- (1) Loetelusse kantud bioloogiliste ohutegurite ohurühmad on esitatud lisa 3.
- (2) Loetelusse on kantud ainult need tegurid, mis teadaolevalt põhjustavad inimese haigestumist. Loetelusse ei ole kantud loomade ja taimede haigestumist põhjustavaid tegureid, mis teadaolevalt inimest ei ohusta. Loetelu ei sisalda geneetiliselt muundatud mikroorganisme.
- (3) Ohurühmadesse jagamise (edaspidi klassifitseerimine) aluseks on võetud nende tegurite toime tervesse inimorganismi. Arvesse ei ole võetud tegurite toimet töötaja tervisesse juhul, kui ta põeb juba eelnevalt mingit haigust, tarvitab immunodepressante, on immuunpuudulik, rase või toidab last rinnaga. Nimetatud juhtudel tuleb töötaja tervises seisundist tulenevat lisariski §-s 3 nimetatud terviseriski hindamisel arvesse võtta.
- (4) Bioloogilisi ohutegureid, mida käesolev loetelu ei sisalda, ei tohi automaatselt lugeda 1. ohurühma kuuluvaiks. Bioloogiline ohutegur, mille kuuluvust pole võimalik selgesti klassifitseerida, tuleb määrata alternatiivsetest ohurühmadest kõrgeimasse rühma.
- (5) Kui käideldav bioloogiline ohutegur ei sisaldu loetelus, peab tööandja selle ise klassifitseerima §-s 2 esitatud määratluste alusel.
- (6) Kui bioloogilise ohutegurina tuntud mikroorganismi perekonda kuulub rohkem kui üks inimesele ohtlik liik, on loetelusse kantud ainult kõige levinumad liigid. Ülejäänud sama perekonna liigid, mida näitab lühend «spp» perekonnanime järel, tuleb lugeda samuti tervisele ohtlikeks.
- (7) Kui loetelus nimetatakse ainult bioloogilise ohutegurina tuntud mikroorganismi perekonda, võib teadaolevalt inimesele mitteohtlikud liigid ja tüved loetelust välja jätta.
- (8) Kui tüve virulentsust on nõrgendatud või kui see on kaotanud oma virulentsed geenid, võib algtüve ohurühmale vastava ohutustaseme nõuded jätta täitmata, kui töökeskkonna riskianalüüsi tulemused seda lubavad. Nõrgendatud tüve võidakse kasutada näiteks tootena või selle osana profülaktilisel või ravieesmärgil.
- (9) Loetelus esitatud bioloogiliste ohutegurite nimetused vastavad selle koostamisel kehtinud rahvusvahelistele nomenklatuuri- ja taksonoomiaalastele lepetele ja teadmistele.
- (10) Tööandja peab kõik inimesel avastatud viirused, mis ei sisaldu käesolevas loetelus, klassifitseerima vähemalt 2. ohurühma, välja arvatud juhul, kui leiab kindlat tõestust selle viiruse ohutus inimesele.
- (11) 3. ohurühma bioloogilised ohutegurid, mille järel loetelus seisab märk (*), võivad põhjustada töötaja nakatumist ainult teatavates tingimustes, kuna nad ei levi õhu kaudu. Selliste ohutegurite käitlemise korral peab tööandja hindama, milliseid vastava ohutustaseme eriaabinõusid on otstarbekas rakendada ja mida võib rakendamata jätta, võttes arvesse tegevuse laadi ja käideldava ohuteguri kogust.
- (12) Parasiidi ohurühmale vastava ohutustaseme nõudeid peab töökohas rakendama ainult siis, kui parasiidi elutsüklil on töötajale nakkusohtlikus staadiumis.
- (13) Loetelusse on lisatud ka andmed, mis näitavad, kas bioloogiline ohutegur võib põhjustada allergiat või mürgistust; kas on saadaval tõhus vaktsiin; kui kaua on tööandja kohustatud säilitama bioloogiliste ohuteguritega töötanud töötajate loetelu pärast töötaja viimast kokkupuudet nimetatud ohuteguriga. Need andmed on esitatud märkuste veerus järgmiste tähtede abil:
 - 1) A: võib põhjustada allergiat;
[RT I, 12.11.2020, 1- jõust. 24.11.2020]
 - 2) D: selle ohuteguriga töötanud töötajate loetelu tuleb säilitada kauem kui 10 aastat pärast töötaja viimast kokkupuudet nimetatud ohuteguriga;
 - 3) E: selle ohuteguriga töötanud töötajate loetelu tuleb säilitada 40 aastat pärast töötaja viimast kokkupuudet nimetatud ohuteguriga;
 - 4) T: toodab toksiini;
 - 5) V: tõhus vaktsiin saadaval ja Euroopa Liidus registreeritud.
[RT I, 12.11.2020, 1- jõust. 24.11.2020]

5. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 18. Määruse jõustumine

(1) Määrus jõustub 1. juulil 2000. a.

(2) Ettevõtted, mille töökeskkonda mõjutavad 2., 3. või 4. ohurühma kuuluvad bioloogilised ohutegurid, peavad oma tegutsemisest teatama Tööinspektsiooni kohalikule asutusele §-s 13 esitatud kujul määruse jõustumisest arvates hiljemalt 6 kuu jooksul.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/54/EÜ töötajate kaitse kohta bioloogiliste mõjuritega kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööl (seitsmes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses) (EÜT L 262, 17.10.2000, lk 21–45), muudetud komisjoni direktiiviga (EL) 2019/1833 (ELT L 279, 31.10.2019, lk 54–79) ja komisjoni direktiiviga (EL) 2020/739 (ELT L 175, 04.06.2020, lk 11–14); Nõukogu direktiiv 2010/32/EL, millega rakendatakse Euroopa haiglate ja tervishoiuvaldkonna tööandjate ühenduse (HOSPEEM) ja Euroopa avaliku sektori töötajate ametiühingu (EPSU) sõlmitud raamkokkulepet teravate instrumentide põhjustatud vigastuste ärahoidmise kohta haigla- ja tervishoiusektoris (ELT L 134, 01.06.2010, lk 66–72).
[RT I, 12.11.2020, 1- jõust. 24.11.2020]

[Lisa 1](#) Ohutustasemed ja eriabinõude rakendamine
[RT I, 12.11.2020, 1- jõust. 24.11.2020]

[Lisa 2](#) Ohutustasemed ja eriabinõude rakendamine tööstuslike protsesside korral
[RT I, 12.11.2020, 1- jõust. 24.11.2020]

[Lisa 3](#) Bioloogiliste ohutegurite ohurühmad
[RT I, 12.11.2020, 1- jõust. 24.11.2020]